

ÚVOD

Zvoní! Všetci sa, prosím, posadte na miesta a utíšte sa!

Som profesor Jennings a dnes vám budem prednášať o geografii, čiže zemepise. Asi ste sa dovtípili, že som učiteľ, lebo som oveľa vyšší ako vy a mám veľký stôl s menovkou PROFESOR JENNINGS. Okrem toho mám profesorský baret a talár, držím v ruke glóbus a moja veľká hlava je plná vedomostí. Milí mladí géniovia, som tu, aby som sa o ne s vami podelil.

Chcel by som vás však upozorniť na to, že byť mladým géniom nemá nič spoločné s veľkosťou ko-trby ani s hrúbkou okuliarov, ba ani so známkami na vysvedčení. Je to stav mysle. Mladí géniovia sa zaujímajú o svet okolo seba a chcú sa o ňom dozvedieť všetko, čo sa dá – predovšetkým vzrušujúce, tajuplné veci. Ich motto je *Semper quaerens*, čo je v latinčine a znamená *Vždy zvedavý*.

Prosím, povstaňte. Dajte si pravý ukazovák na spánok a pozrite sa na túto kresbu Alberta Einsteina. Teraz zložíme prísahu mladých géniov.

**Ja, mladý génius, slávnostne sľubujem,
že budem klásť otázky, hľadať odpovede,
ňuchať, snoriť a objavovať. Celý život
budem prahnúť po nových vedomostiach
a všetky objavy venujem ľudstvu,
aby z nich mali úžitok nielen géniovia
ako ja, ale všetci.**

Veľmi dobre. Môžete si sadnúť.

Mokrú časť sveta

Oceán je posledným nepreskúmaným kútom našej planéty. Sedem desatín povrchu Zeme pokrýva voda, no len menej ako 10 % oceánov je zmapovaných. Oceánske dno na našich mapách je v skutočnosti *pätnásťkrát* menej podrobne zaznačené ako povrch Mesiaca či Marsu!

Hlboké starosti

Nedostatočný výskum oceánov znamená, že v morských hĺbinách je stále čo objavovať. Po stáročia si námorníci rozprávali hrôzostrašné historicky o morskej príšere, ktoré sa pravdepodobne stali predlohou pre krakena (obrovskú chobotnicu) z vikingskej legendy a obludu Skyllu z gréckej mytológie so šiestimi hlavami potápajúcu lode. Sotvakto však zazrel už len jej

šesť metrové chápadlá – iba ak okrúhle rany po prísavkách na koži vorvaňov, s ktorými zápasila. Prvé zábery živých obrích kalmárov (sú to hlavonožce) pochádzajú až z roku 2004. Tieto 13-metrové tvory žili celý čas priamo pod našimi loďami, a nám trvalo tisícky rokov, kým sme ich uvideli plávať.

Oceány sú také obrovské, že nikto vlastne nevie, ako to tam dole vyzerá.

Vedci si mysleli, že ryby z radu takzvaných célakantotvarých vyhynuli už v časoch dinosaurov, až kým v roku 1938 neuložil jeden juhoafrický rybár presne takú. Oceánografovia, ktorí v rámci programu Census of Marine Life skúmali morský život, v roku 2006 oznámili, že objavili živočích s názvom *Neoglyphea neocaledonica* – 12-centimetrového kalmára s červenými škvrnami a veľkými modrými očami –, a to len pol druhu kilometra pod hladinou Korálového mora neďaleko Austrálie. Dovtedy predpokladali, že vyhynul pred 50 miliónmi rokov!

„Vek objavov sa ešte neskončil!“ povedal jeden z výskumníkov programu, v rám-

